

Viorica Sima

SUPRAVIETUITOAREA

Biografia autentică a patru generații de femei

E I K O N

București, 2018

CUPRINS

Capitolul I	7
Capitolul II	42
Capitolul III	56
Capitolul IV	78
Capitolul V	95
Capitolul VI	111
Capitolul VII	236
Capitolul VIII	254

Iarna anului 1906.

Orașelul de munte era sub imperiul gerului. Iarna venise prea repede și parcă pe nepregătite. Oamenii mergeau zgribuliți, cu nasul în fularele lor colorate, cu urechile afundate în căciuli. Orașul părea înțepenit. În piața mare, era o adunătură pestriță de oameni, din toate clasele sociale care mergeau grăbiți fiecare la treaba lor.

Erau femei și bărbați îmbrăcați în blănuri scumpe dar și oameni cu haine ponosite și vechi.

Trăsurile treceau grăbite, iar caii scoteau aburi pe nări. Una din aceste trăsurile opri chiar în fața magazinului cu dulciuri. Un domn, cu pălărie neagră de fetru și un palton din stofă fină de aceeași culoare cu pălăria, coborî din trăsură. O blană de vulpe roșcată se odihnea pe umerii domnului care învârtea în mână un baston ce avea la capăt o măciulie de argint în formă de șarpe.

În ciuda frigului, mergea cu paltonul descheiat permițând astfel unui lăncic de argint să se arate din jeb, unde ținea ceasul de buzunar. Toată această înfățișare arăta că domnul era din înalta societate.

Adevărul era că domnul făcea parte din mica burghezie, unde a știut să se învârtească atât de bine, încât a făcut ceva avere, astfel încât să nu-i lipsească nimic și să fie respectat în societate.

Fuse un mic funcționar la primărie, fără mijloace materiale sau ajutor din partea familiei. Dar învățase să cânte la chitară și asta l-a ajutat foarte mult în drumul vieții lui. Pe lângă chitară l-a ajutat și fizicul la croirea unui drum.

Dar să lămurim lucrurile. Domnul despre care vorbim, se numea Sebastian și a fost de fapt strămoșul meu, mai exact tatăl bunicii mele, Victoria. Un tată rece, ca și inexistent, care nu a crescut-o și nu s-a apropiat de ea niciodată.

Dar să revenim la tânărul Sebastian, care locuia în gazdă chiar la domnul primar, când era funcționar la primărie.

Întâmplarea face ca primarul să aibă o fată, a cărei zestre era mai mult decât consistentă, fiind singură la părinți. Fata era la vârsta măritişului, dar pețitorii nu se prea înghesuiau, în ciuda averii ei, deoarece nu arăta prea bine și nici deșteptăciunea nu o dădea afară din casă.

Așa că strămoșul meu a înțeles imediat că acum era momentul să se aranjeze și el cu ajutorul zestre fetei primarului.

Așa că i-a făcut fetei câteva serenade din chitară, a amestecat-o cu câteva vorbe dulci sub clar de lună, însoțite și de ceva mângâieri și, în două luni, ajunsese ginerele primarului.

Cum erau pe-atunci vremurile, se făcea foaie de zestre, astfel că toată dota fetei fu trecută pe numele lui Sebastian.

Dar biata fată a fost fără noroc până la sfârșit. La șase luni de la căsătorie se îmbolnăvi de plămâni și anul următor părăsi această lume.

Așa că iată-l pe Sebastian vădov la nici 40 de ani, dar cu o avere considerabilă. Era un om foarte talenlat, care a dorit să rămână un om respectat, așa că a rămas sub acoperișul socriilor, unde locuise înainte cu soția, până la terminarea perioadei de doliu.

Apoi și-a deschis o mică afacere, a cumpărat și ceva pământ și s-a realizat. S-a distrat un timp, apoi s-a gândit că e timpul să se așeze la casa lui, să-și întemeieze o familie.

Avea aceste gânduri în ziua în care văzu o fată de o frumusețe răpitoare, ce mergea cu o doniță în mână, aducând apă de la zanie.

Sebastian, coborî din trăsură și se luă după fată.

Când o prinse din urmă îi spuse :

— Să ai o zi tot atât de bună, cum am eu, că am văzut o așa frumusețe de fată, domnișoară dragă!

Fata avea ochii negrii precum cărbunele și buzele ca cireșa coaptă. Părul lung până la mijloc, era împletit într-o coadă groasă, pe spate. Era înaltă și pășea cu grație cu donița în mână.

— Mulțumesc dumitale, domnule! Răspunse fata fără să se oprească.

— Dar nu vrei să-mi dai și mie un strop de apă rece, că știu că-i tare

Respect pentru oameni și cărți

bună apa de la zanie.

— Ba da, domnule, vino și bea.

Sebastian luă câteva guri de apă cu ochii la față. N-avea mai mult de 18 ani. Îi înapoie ulciorul. Fata mirosea a fân cosit. Lui Sebastian i s-au înmuiat picioarele. Nu fusese niciodată îndrăgostit, dar acum era topit. Această față i-a căzut cu tronc de când a văzut-o, din trăsură, dar acum, când a văzut-o și mai bine, și-a pus în gând s-o facă mireasă cu orice preț. Dar el era un om foarte inteligent și știa că nu trebuie să forțeze lucrurile.

Fata care se numea Evelina, dar toată lumea îi spunea prescurtat Lina, era fata unei văduve, Mândița.

Mândița își pierduse soțul în urmă cu zece ani, rămânând să crească singură trei băieți și o fată. Avea un fiu Tudor, altul Tănase și cel mic Nicolae, iar fata Evelina era mezina.

Băieții cei mari erau la casele lor. Rămăsese acasă doar Nicolae și Lina.

Făcând investigații, Sebastian află toate aceste amănunte și nu-i fu deloc greu să vină să o ceră pe Lina de nevastă. El era un bărbat frumos, înalt, cu păr ondulat și ochii verzi, dar era cu 21 de ani mai bătrân decât Lina. De aceea ea nu fu de acord sub nici o formă cu această căsătorie.

Dar frații mai mari, care primiseră ceva sfori de pământ și altele de la Sebastian, își obligară sora să consimtă.

— Ce vrei să faci? Să vinzi toată viața brânză și lapte de la vaca mamei, nu vrei să fii cucoană?

Fiind sub presiune, fata cedă. Nunta se făcu, cu mare lux. Toată lumea fu fericită, doar Linei nu-i intra nimic în voie.

După nuntă pleară în străinătate, în luna de miere, de unde s-au întors trei.

Lina îi purta în pânțece copilul. Sebastian se purta cu ea ca și cu un bibelou, îi făcea toate poftele.

Lina se obișnuise cu soarta. Burta creștea, sarcina avansa, iar Sebastian începuse să vină din ce în ce mai des târziu acasă. Lina nu

dădu importanță.

Se născu o fetiță. O botezară Victoria. Când fetița împlini șase luni, Lina se pomeni cu o femeie la poartă. Sebastian nu era acasă. Nu venise de două zile. În ultimul timp lipsea frecvent de acasă, dar Lina abia dacă observă.

Lina se duse la poartă și o pofți în curte. Era o femeie de aproximativ 50 de ani, ce purta o rochie modestă din tafta, iar pe cap avea o pălărie ieftină.

— Bună ziua, spuse aceasta.

— Bună ziua, pe cine căutați?

— Pe dumneata, nu ești doamna Evelina?

— Ba da. Dar de unde mă știți și ce aveți cu mine?

— Eu zic, mai bine, să intrăm în casă. Evelina o pofți înauntru. Se așezară la masa pe care Lina puse două pahare cu limonadă.

— Haide doamnă, spune ce vânt te aduce la mine?

— Fata mamei, o să te supere ce-ți spun, dar te rog să-i lași în pace. Ei se iubesc.

— Pe cine să las în pace?

— Pe Sebastian și pe Minodora. Ei trăiesc împreună dinainte să se fi însurat Sebastian cu răposata. Și dacă nu ai fi apărut dumneata, azi el ar fi fost ginerele meu, ar fi fost soțul ficei mele Minodora. Străbunica rămăsese perplexă. Nu-i venea să creadă.

— Acum, continuă femeia, ei sunt la un hotel în București. Așa că te rog să-i lași în pace. Du-te, ia-ți copilul și pleacă. Nu te iubește pe dumneata. Și cu aceste cuvinte plecă.

Linei îi trebui câteva momente să-și revină, Surpriza o paralizase. „Nenorocitul, zise în gând, asta mai lipsea, să mă înșele... Nu dormi toată noaptea. Nu-l iubea, dar nici să fie înșelată nu suporta. Așteptă să-și facă el apariția.

Când acesta apăru, se duse direct la el și-i spuse:

— De ce nu te-ai însurat cu Minodora, dacă o iubeai? Sebastian rămase înmărmurit. Apoi își reveni:

— Cine-i Minodora și ce-s vorbele astea?

Respect pentru oameni și cărți

— Las-o baltă! Știi că ai fost cu ea la București și că acum vii de la hotelul unde ați fost împreună. Mai știi că o iubești demult. După ce că joci totul la ruletă, mai ai și aventuri? Sebastian se dădu bătut.

— Nu știu de unde știi toate astea, dar eu nu o iubesc pe această femeie, am folosit-o numai pentru anumite plăceri.

Deci era adevărat! Lina nu zise nimic. Plecă în camera de la drum unde stătea Victoria și dormi acolo. A doua zi când Sebastian plecă își făcu și ea bagajele și plecă fără nici un regret. Nu luă nimic, decât hainele ei și ale Victoriei.

Când o văzu Măndița se sperie:

— Ce-i cu tine, Lino?

— Mă primești? Sau plec în lume? Mamă, eu acolo nu mă mai duc. Apoi îi povesti mamei ei totul, de-a fir a păr, și-i spuse că o să divorțeze.

Lui Sebastian Chitaristul, cum îi rămăsese porecla, nu-i dădu voie nici să o vadă pe Victoria.

Acum în această dimineață de iarnă, el coborî din trăsură la magazinul de dulciuri, pentru a încerca din nou să meargă la Victoria, poate s-o îndupleca Lina să-l primească. Erau în divorț. În timpul zilei, locul Victoriei era într-o copăiță, pe care o pitea într-un dulap, îndată ce intra Sebastian pe poartă.

După cum am mai spus, Victoria, copilul din copăiță, a fost bunica mea pe care am iubit-o foarte mult și care mi-a povestit toate astea știute de la mama și bunica ei.

Îți amintea:

„Câteodată, îl lăsa să mă vadă, când dormeam, în copăița ce mi-a fost leagăn până la un an jumătate, și mă trezeam cu mâinile pline de dulciuri..”

Divorțul a durat trei ani. Așa era atunci justiția.

Mai târziu, vizitele lui Sebastian s-au rărit, iar ulterior s-au întrerupt cu totul, deoarece el s-a recăsătorit, iar noua soție i-a interzis să-și vadă fica. Copii, alții nu a mai avut.

Lina s-a recăsătorit și ea târziu după aproape douăzeci de ani, dar doar pentru puțin timp, deoarece după cinci ani soțul ei a avut un

Respect pentru oameni și cărți

accident și a murit. Nici ea nu a mai avut alți copii, așa că Victoria a crescut singură sub atenta supraveghere a bunicii Măndița și a unchilor ei care o iubeau foarte mult.

Unchii Tudor și Tănase erau zugravi și seara când veneau de la muncă, treceau întâi pe la ea și-i aduceau toate bunătățile. Odată, i-au adus pâinea mânjită de vopsea și de atunci Vica, așa cum era mângâiată, nu a vrut să mai mănânce pâine dacă nu avea măcar o pată de var. Așa că unchii erau obligați să picure mereu o pată mică de vopsea pe pâine, în cazul în care nu era deja murdară. Era adorată de toată lumea, fetița ce împlinise deja trei ani. Bunica Măndița, purta un coc format din cozi împletite, ce erau albe ca neaua. Dar ziua prin casă, își lăsa libere cozile, pe spate.

Într-una din zile bunica Măndița își luă șervetul și se așeză pe pat lângă fereastră, unde era lumină mai bună pentru brodat. Era pricepută și avea comenzi de broderii, batiste, gulere, fețe de masă, etc.

Astfel își aducea și ea contribuția la bugetul casei.

Victoria stătea în pat, în picioare în spatele bunicii, tot sărind și chicotind, se arunca în spinarea ei, iar cu brațele-i înconjură gâtul. Cu palmele îi apuca amândoi obrații sărutând-o cu foc. Apoi îi apucă cozile albe și-și făcu din ele hățuri, trăgând cu toată puterea.

— Stai cuminte Vico, că mă doare, apoi uite, n-am fost atentă și am greșit broderia! Stai cuminte!

— Ce cozi frumoase și albe ai tu bunico! Îmi dai și mie una?

— Îți dau, numai fi cuminte, te rog, mormăi bătrâna, atentă la broderia stricată.

Atunci Victoria, apucă foarfeca de lângă bunica și hârș îi reteză coada de lângă ureche. Apoi și-o puse pe cap ca pe o coroniță și țopăi fericită în pat. După care, se dădu jos din pat și se duse în fața bunicii, ținându-se cu ambele mâini de coronița improvizată, topăind și râzând ;

— Uite bunico, sunt frumoasă?

— Ești cea mai frumoasă, răspunde Măndița, fără a-și lua ochii de pe broderie.

Respect pentru oameni și cărți

— Bunicoo!! Uită-te la mine!

Se uită și când își văzu cosița albă pe capul nepoatei, încremeni. Treptat își reveni și începu să plângă. Lacrimi amare îi scaldau obrajii brăzdați de riduri.

— De ce ai făcut asta, fata bunicii? De ce m-ai slujit, ce voi face numai cu o coadă? Îngână biata, printre lacrimi?

— De ce plângi acum, bunică? Eu doar ți-am cerut-o și tu mi-ai dat-o. Oricum tu aveai două, iar eu nu aveam nici una. Trebuie să specific că atunci, pe la 1910, femeile dacă erau tunse, păteau mare rușine.

La scurt timp după această întâmplare, bunica Mândița, în urma unei răceli, a făcut o pneumonie căreia nu i-a supraviețuit.

Lina s-a angajat la un renumit patron din oraș ce confecționa uniforme militare pentru soldații din Franța, Anglia, Italia. În anul 1912 toată Europa fierbea din cauza războiului.

Lina reușea să-și câștige cu greu traiul, dar o ajutau și frații mai mari care țineau nespul la Victoria și nu vroiau ca ea să crească în lipsuri.

Dar de ceea ce se temea Lina, tot s-a întâmplat. A intrat în război și România, iar Tudor și Nicolae au fost luați pe front în 1916. Lina plângea zi și noapte.

— Of, of, frățiorii mei, ocrotește-i Doamne! Se ruga ea cu infigurare.

O perioadă a primit scrisori de la ei, apoi nimic.

După trei luni, Nicolae fu trimis acasă rănit, lăsat la vatră, dar de Tudor nu se știa nimic.

După un timp Lina a primit o telegramă că e dispărut.

Războiul se terminase de ceva timp, dar de Tudor tot nu se știa nimic. Lina îi făcu toate parastasele convinsă fiind că e mort.

Dar după câțiva ani Lina se pomeni cu un bărbat solid intrând în curte. Era însoțit de o femeie tânără, blondă ce avea două cozi mari împletite și strânse la ceafă. Bărbatul zâmbea și se uita în toate părțile curios. Femeia avea o dantură impecabilă, care se vedea în zâmbetul larg de pe fața ei. Pășeau amândoi în curte cu pași hotărâți, către bucătăria de vară, unde gătea Lina. Ea se șterse pe mâini, pe șorțul ce-l avea